

KOMENTÁŘ

4. 3. 2024

Sklizení zemědělských plodin ve Středočeském kraji v roce 2023

V roce 2023 bylo sklizeno o 2,2 % objemu obilovin na zrno méně než v předchozím roce, hektarový výnos obilovin se naopak z důvodu vyššího úbytku osevních ploch zvýšil. Na poklesu produkce obilovin se podílely jarní typy, objem sklizených ozimů se zvýšil. K poklesu úrody došlo také u dalších plodin jako luskovin, okopanin, pícnin či vinné révy, naopak více sklizeno oproti roku 2022 bylo řepky, zeleniny a chmele. Hektarové výnosy pěstovaných plodin v kraji byly zpravidla nepatrně vyšší než průměry za ČR. Středočeský kraj byl z mezikrajského pohledu největším producentem většiny zemědělských plodin a ovoce, výjimkou byly brambory a méně pěstované komodity.

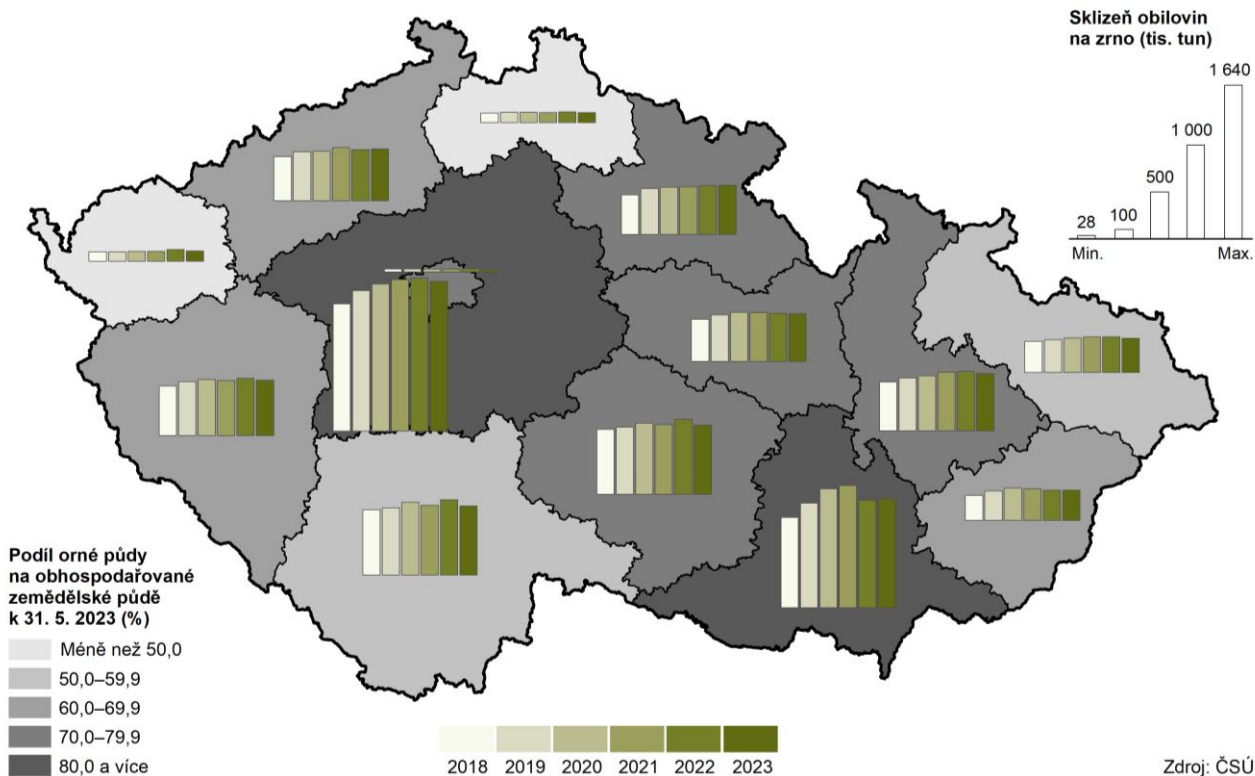
Český statistický úřad zveřejnil na svých webových stránkách datovou sadu „[Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin za rok 2023](#)“⁽¹⁾. Nejvýznamnější skupinou plodin pěstovaných na území Středočeského kraje jsou dlouhodobě **obiloviny na zrno**. Během roku 2023 bylo na ploše 254,7 tis. hektarů sklizeno celkem 1,605 mil. tun obilovin a průměrný výnos činil 6,30 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo ke snížení osevní plochy o 15,9 tis. ha (tj. o 5,9 %) a poklesu sklizně o 35,4 tis. t (tj. o 2,2 %). Díky vyšší ztrátě osevní plochy se zvýšil hektarový výnos obilovin z 6,06 t/ha v roce 2022 na 6,30 t/ha v roce 2023.

Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin ve Středočeském kraji v roce 2023

	Plocha			Sklizeň			Výnos		
	celkem (ha)	index 2023/2022	podíl na ČR (%)	celkem (t)	index 2023/2022	podíl na ČR (%)	celkem (t/ha)	rozdíl 2023-2022	rozdíl oproti ČR
Obiloviny na zrno	254 706	94,1	19,3	1 604 967	97,8	20,1	6,30	0,24	0,23
Pšenice	167 337	93,1	20,5	1 103 477	99,6	21,0	6,59	0,43	0,16
Pšenice ozimá	157 936	94,5	20,3	1 064 666	101,6	20,8	6,74	0,47	0,19
Pšenice jarní	9 135	72,9	25,9	37 387	62,0	27,4	4,09	-0,72	0,24
Ječmen	60 912	97,8	19,0	347 187	98,3	19,7	5,70	0,03	0,21
Ječmen ozimý	26 124	106,1	20,3	166 671	109,5	20,5	6,38	0,20	0,06
Ječmen jarní	34 788	92,4	18,1	180 516	89,8	19,0	5,19	-0,15	0,25
Žito	4 376	116,2	17,7	21 867	112,0	17,5	5,00	-0,19	-0,07
Oves	5 488	88,8	12,8	15 353	67,1	12,9	2,80	-0,90	0,04
Tritikále	5 633	107,5	13,4	28 181	104,6	13,5	5,00	-0,14	0,03
Kukuřice na zrno	10 203	82,1	15,9	86 677	80,3	17,1	8,50	-0,19	0,61
Luskoviny a bílkovin- né plodiny na zrno	11 266	112,5	21,7	25 644	92,2	23,0	2,28	-0,50	0,13
Hrách polní	10 254	113,4	21,8	24 486	93,6	23,2	2,39	-0,51	0,14
Okopaniny	21 380	95,6	26,7	1 189 782	89,7	26,9	x	x	x
Brambory	5 500	96,7	26,3	151 709	92,8	26,4	27,58	-1,18	0,19
Řepa cukrová	15 827	95,6	26,9	1 035 994	89,5	27,0	65,46	-4,42	0,26
Olejniny	101 481	109,4	21,6	319 277	111,3	22,0	3,15	0,05	0,05
Řepka	84 605	111,5	22,3	292 899	113,0	22,4	3,46	0,05	0,02
Pícniny na orné půdě	64 947	99,5	14,0	585 887	91,5	13,6	9,02	-0,79	-0,28
Kukuřice na zeleno	28 992	101,9	13,0	946 369	92,3	13,2	32,64	-3,42	0,39
Zelenina konzumní	5 063	109,7	45,6	116 076	125,2	40,8	x	x	x
Cibule	1 918	229,0	54,2	28 602	145,3	48,9	27,49	3,99	-3,02
Chmel	1 479	100,0	30,4	1 980	161,3	28,3	1,34	0,51	-0,10
Réva vinná	318	106,1	2,0	1 131	78,0	1,5	3,56	-1,28	-1,17
Trvalé travní porosty	67 798	91,9	7,2	232 909	100,7	7,2	3,44	0,30	0,01

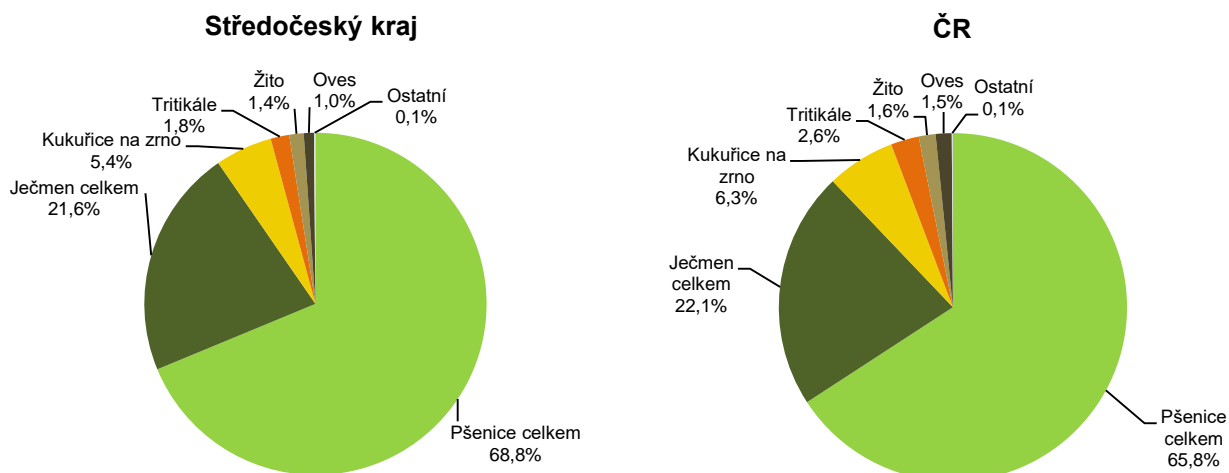
KOMENTÁŘ

Sklizeň obilovin na zrno v krajích v letech 2018–2023

Méně obilovin než v roce 2022 se sklídilo v roce 2023 také v celé republice, meziroční pokles představoval 2,7 %. Meziroční pokles nastal u většiny krajů, pouze čtyři kraje zaznamenaly nárůst v rozmezí 0,6–1,6 % (kraje Královéhradecký, Zlínský, Ústecký a Jihomoravský).

Sklizeň obilovin na zrno podle druhů v roce 2023

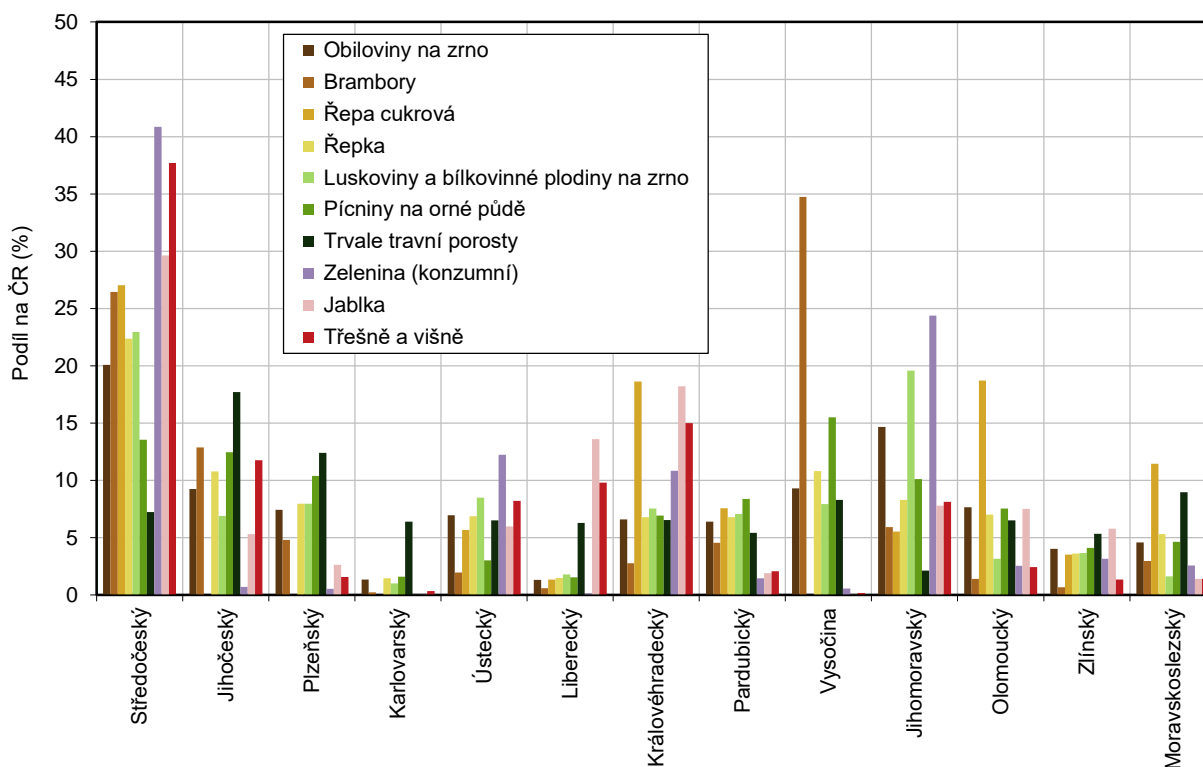

KOMENTÁŘ

Sklizeň obilovin ve Středočeském kraji klesla v roce 2023 (o 2,2 %) po čtyřech předchozích meziročních růstech, tedy po roce 2018, kdy došlo k poslednímu poklesu o 12,0 %. V letech 2019–2022 produkce obilovin meziročně rostla, nicméně růst se postupně snižoval (2019 o 10,3 %, 2020 o 4,8 %, 2021 o 2,9 % a 2022 o 0,9 %). Středočeský kraj je dlouhodobě největším producentem obilovin mezi kraji, na celorepublikové sklizni se v roce 2023 podílel jednou pětinou.

Na meziročním poklesu produkce obilovin na zrno se v roce 2023 z pohledu jednotlivých komodit podílely hlavně jarní druhy (pokles u pšenice jarní o 38,0 % a u ječmene jarního o 10,2 %), oves (o 32,9 % méně) a kukuřice (o 19,7 % méně). Naopak ozimé druhy obilovin zaznamenaly v roce 2023 nárůst sklizeného objemu, přičemž u pšenice, ječmene a tritikále se jednalo o dva meziroční nárůsty po sobě (pšenice ozimá – 2022 o 4,1 % a 2023 o 1,6 %; ječmen ozimý – 2022 o 13,2 % a 2023 o 9,5 %; tritikale – 2022 o 6,8 % a 2023 o 4,6 %), u žita byl v roce 2023 zaznamenán nárůst o 12,0 %, dosažený po dvou předchozích meziročních poklesech (2021 o 24,0 % a 2022 o 7,7 %).

Podíl sklizní plodin, skupin plodin a ovoce na celkové sklizni ČR v krajích v roce 2023

V pěstování **luskovin a bílkovinných plodin na zrno** došlo v kraji po meziročních růstech v letech 2020–2022 v roce 2023 k poklesu sklizně o 7,8 %. I tak byla úroda roku 2023 druhou nejvyšší za posledních třicet let a Středočeský kraj byl zároveň desátým rokem v řadě největším producentem luskovin v ČR; podíl na republikové hodnotě byl 23,0 %. Dominantní luskovinou a bílkovinnou plodinou pěstovanou na zrno byl v kraji hrách polní (95,5 % ze sklizně luskovin).

KOMENTÁŘ

Pokles úrody byl ve Středočeském kraji v roce 2023 zaznamenán také u **okopanin** (o 10,3 % sklizeného objemu méně). Mezi okopaninami mělo dominantní postavení pěstování **řepy cukrové** (87,1 % všech okopanin), u které došlo k meziročnímu poklesu sklizeného objemu o 10,5 %. Středočeský kraj je v pěstování cukrovky dlouhodobě největším tuzemským producentem, na celorepublikové sklizni se podílel z 27,0 %. Meziroční pokles úrody mezi okopaninami vykazovaly také **brambory** (o 7,2 %). Na republikové produkci brambor se kraj podílel z 26,4 %, vyšší sklizeň v rámci ČR dlouhodobě vykazuje pouze Kraj Vysočina (34,8 %); na více než 60 % produkce brambor v ČR se tak podílejí jen dva kraje – Vysočina a Středočeský kraj.

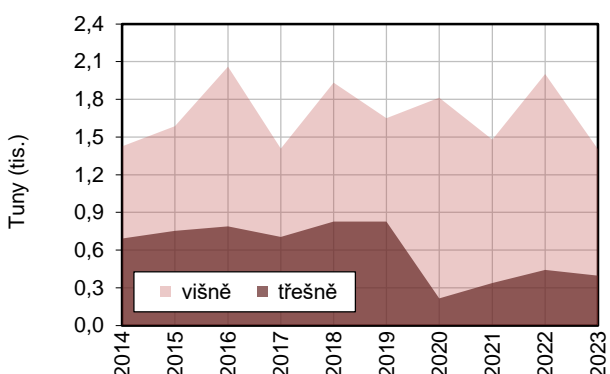
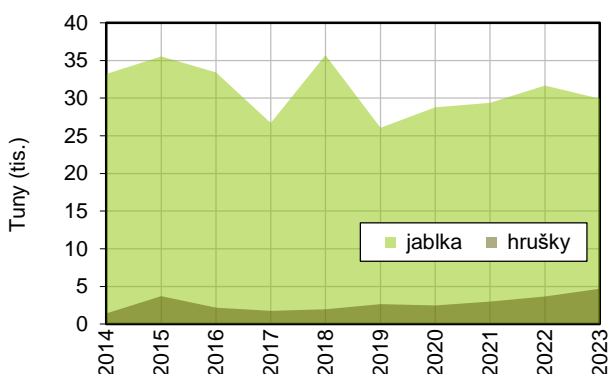
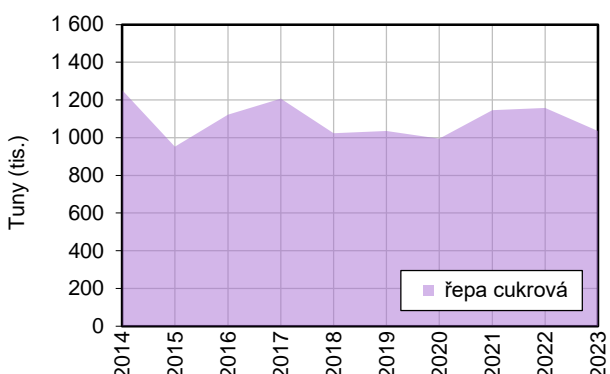
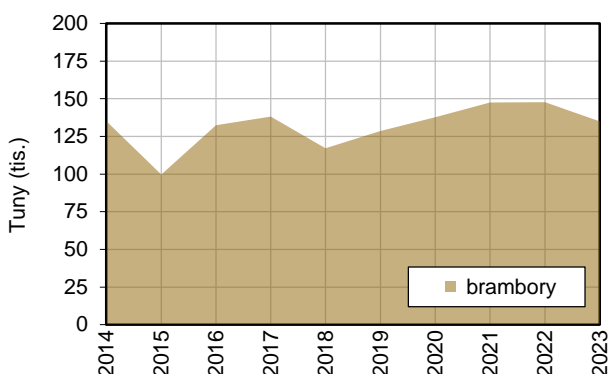
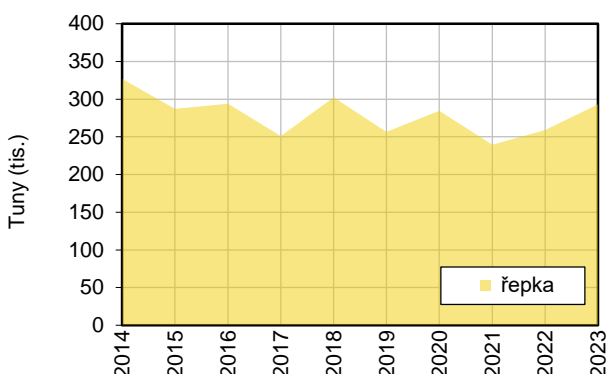
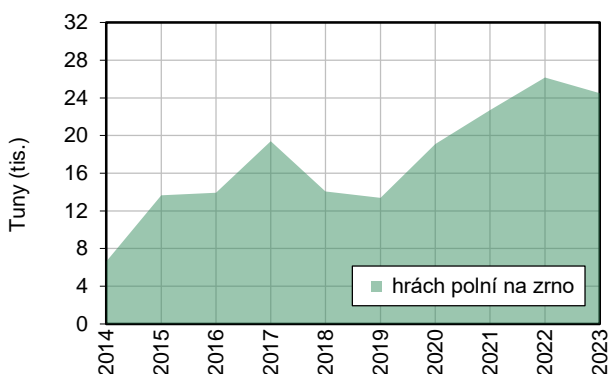
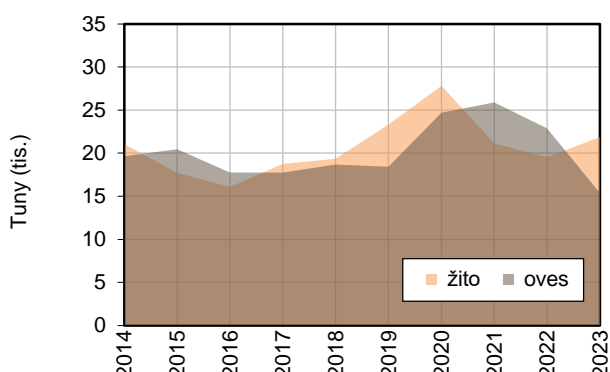
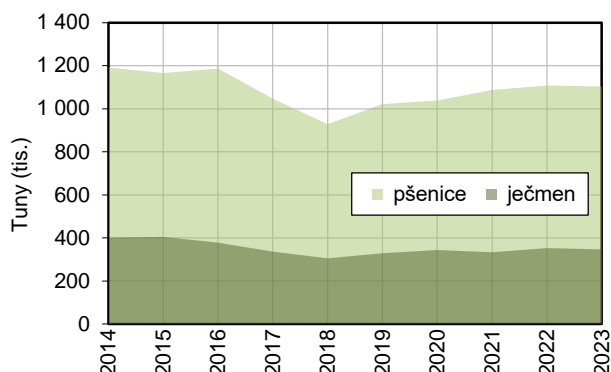
V pěstování olejnatých plodin dominovala v kraji téměř z 92 % **řepka**, u které došlo v posledních dvou letech k růstu produkce; v roce 2022 bylo sklizeno o 8,1 % a v roce 2023 dokonce o 13,0 % více řepky než v předchozím roce. Vyšší sklizený objem řepky zaznamenali středočeští zemědělci naposledy v roce 2018. Produkce řepky v roce 2023 vzrostla v celé republice (o 12,3 %) a ve všech krajích (kromě hlavního města s minimálním sklizeným objemem). Středočeský kraj je dlouhodobě největším regionálním producentem v pěstování řepky, na celorepublikové produkci se podílel 22,4 %. U **ostatních olejnin** došlo v roce 2023 ve srovnání s předchozím rokem zpravidla k poklesu produkce, sklizeno bylo méně slunečnice na semeno (o 2,6 %), sóji (o 1,2 %) i máku (o 19,5 %). U pěstování máku v kraji došlo již k druhému meziročnímu poklesu v řadě, sklizeň máku tak v porovnání s rokem 2021 klesla téměř o 45 %.

Ve Středočeském kraji se pěstují i plodiny, které se pro klimatické a geografické podmínky nepěstují ve všech regionech. **Chmel** byl produkován v rámci republiky pouze ve čtyřech krajích. Sklizeň ve středních Čechách s podílem 28,3 % na celorepublikové produkci chmele byla druhá nejvyšší po Ústeckém kraji (59,4 %). V pěstování chmele byl rok 2023 výrazně silnější než předchozí rok; v celé republice bylo sklizeno o 57,2 % tun více, nárůst Středočeského kraje činil dokonce 61,3 %. V pěstování chmele se po roce 2018 střídají lepší a horší roky, kdy vyšší úrodu chmelaři zaznamenávají v lichých letech. Naopak v pěstování **vinné révy** byl rok 2023 slabší; oproti zvyšování produkce v letech 2020–2022 došlo v kraji v roce 2023 k poklesu sklizně vinné révy o 22,0 % a sklizený objem byl nejnižší za posledních devět let. Podíl kraje na celorepublikové sklizni vinné révy byl však zanedbatelný (1,5 %), dominantním regionem v pěstování révy byl Jihomoravský kraj (94,4 %), kde došlo k meziročnímu propadu produkce o 15,4 %. Přibližně stejné množství vinné révy jako Středočeský kraj vyprodukoval také Ústecký kraj (1,5 %), nepatrně vyšší úrodu zaznamenal Zlínský kraj (2,5 %).

V **pěstování ovoce** převládala v kraji produkce **jablek**. Z 2,4 mil. jabloní bylo v roce 2023 sklizeno téměř 30 tis. tun jablek, což představovalo meziroční pokles počtu jabloní o 1,5 % a pokles sklizeného objemu o 5,4 %. Na celorepublikové produkci jablek se kraj podílel nejvíce, a to z 29,6 %; dalším regionálním producentem v pořadí byl Královéhradecký kraj (18,2 %). Z počtu hrušní (367 tis. kusů) bylo v kraji v roce 2023 sklizeno 4,7 tis. tun **hrušek**, což sice představovalo meziroční pokles stavu hrušní (o 3,4 %), vyprodukováno bylo však o 27,8 % tun hrušek více než v předchozím roce. Produkce hrušek v kraji vzrostla třetím rokem po sobě, v roce 2023 bylo sklizeno téměř dvojnásobné množství než v roce 2020 a zároveň se jednalo o nejvyšší úrodu za posledních dvacet let. Podíl Středočeského kraje na celorepublikové sklizni hrušek se v roce 2023 blížil téměř polovině (48,8 %). I u **višni** a **třešni** se Středočeský kraj podílel na celorepublikové produkci výraznou měrou (u višni ze 42,7 %, u třešni z 26,6 %). Objemy sklizených višni a třešni v kraji ovšem meziročně poklesly, a to o 29,8 % resp. o 10,5 %.

KOMENTÁŘ

Sklizně plodin a ovoce ve Středočeském kraji v letech 2014–2023

KOMENTÁŘ

Více informací naleznete v publikaci [Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin – 2023](#), ve [Veřejné databázi](#) a na [regionálních stránkách](#).

Kontakt:

Bc. Ondřej Junášek
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj
T 274 054 175
E infoservisstc@czso.cz

1) Rozsah statistického šetření vychází z aktualizovaného stavu zemědělského registru. Zjišťování dat u podnikatelských subjektů je výběrové, výsledky jsou dopočteny pomocí matematicko-statistických metod do úrovně NUTS3 – krajů. Výsledná produkce jednotlivých plodin odpovídá vegetačním podmínkám a vychází se z osevnicích ploch zjištěných při šetření v květnu 2023.